

Aan: Algemene Commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Betreft: Indicatoren Handelsagenda

Amsterdam, 5 november 2018

Geachte Kamerleden,

Op 14 en 15 november komt de Handelsagenda aan de orde in de AO's Begrotingsonderzoek BuHa-OS 2019 en Handel. Het MVO Platform is positief over het opnemen van de begrotingsindicator '*het aandeel grote bedrijven dat de OESO-richtlijnen onderschrijft*' in de Handelsagenda en over de herbevestiging van het beleidsdoel dat in 2023 dit aandeel 90 procent is. Er is echter meer helderheid nodig over het uitwerken van dit doel en de wijze waarop de overheid het wil behalen en monitoren.

Welke bedrijven?

Het is ten eerste onduidelijk welke bedrijven binnen de doelstelling vallen. In de nota MVO Loont (2013) gaat het om 600 bedrijven die voldoen aan twee van de drie volgende criteria: minimaal 500 werknemers, een netto-omzet van meer dan 40 miljoen euro en een balanstotaal van minimaal 20 miljoen euro. De brief van de minister d.d. 2 juli 2018 suggereert dat bedrijven moeten voldoen aan alle drie de criteria, waarmee de doelgroep kleiner wordt.¹

Om de groep "grote bedrijven" eenduidig vast te stellen zou de definitie in lijn gebracht moeten worden met de Jaarrekeningwet en de aanbeveling van de Europese Commissie²: 250 werknemers en een netto-omzet van minstens 40 miljoen euro óf een balanstotaal van minimaal 20 miljoen euro.³

Voor effectief MVO-beleid is het daarnaast noodzakelijk dat een grote groep bedrijven de OESO-richtlijnen gaat naleven. Ook recente aanbevelingen van het PBL en de OESO pleiten ervoor de groep bedrijven die onder dit beleidsdoel valt te verruimen.⁴

Definitie van 'onderschrijven'

De Handelsagenda stelt terecht dat het onderschrijven van de richtlijnen niet automatisch leidt tot implementatie (p. 10). Implementatie van de OESO-richtlijnen is echter de belangrijkste bijdrage die bedrijven kunnen leveren aan het aanpakken van de mondiale vraagstukken die de SDG's adresseren.⁵ 'Onderschrijven' dient daarom gedefinieerd te worden als naleving in de praktijk, bijvoorbeeld als volgt: een bedrijf voert aantoonbaar de zes stappen van *due diligence* uit zoals die beschreven staan in de recent gepubliceerde OESO Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct.⁶

¹ Zie de [brief](#) van de minister over de uitvoering van moties IMVO, 2 juli 2018, Kamerstuk 26 485-291.

² Zie de [Wet op de Jaarrekening](#) in het Burgerlijk Wetboek, boek 2, titel 9 en de daarop gebaseerde [indeling](#) van de Kamer van Koophandel. Zie ook [aanbeveling 2003/361](#) van de Europese Commissie.

³ Er zijn in Nederland 3.100 bedrijven met meer dan 250 werknemers ([CBS](#), 2018).

⁴ Het PBL-rapport *Transparantie Verplicht* (2018) is kritisch op de zeer beperkte reikwijdte van de Transparantierichtlijn, die slechts geldt voor 120 bedrijven in Nederland. Het nieuwe [OESO-richtsnoer](#) voor due diligence stelt dat de OESO-richtlijnen voor alle bedrijven gelden.

⁵ In dit [visiestuk](#) gaat het MVO Platform verder in op de rol van bedrijven in het behalen van de SDG's.

⁶ Eind mei 2018 stemden Nederland en 47 andere landen in met dit [richtsnoer](#).

Monitoring

Het is onduidelijk hoe de Nederlandse overheid de voor 2018 en 2020 aangekondigde tussentijdse metingen van deze doelstelling gaat vormgeven. Het zou de geloofwaardigheid van het beleid ten goede komen als er een onafhankelijk monitoringsorgaan komt voor MVO, in plaats van monitoring door middel van ad hoc-onderzoeken of zelfrapportage door bedrijven zoals nu het geval is.⁷

Aanvullende beleidsinstrumenten

Er ligt nog een flinke uitdaging om de doelstelling van 90 procent in 2023 te behalen. De Transparantiebenchmark 2017 (p. 62) laat zien dat slechts 20 procent van de onderzochte bedrijven zegt de OESO-richtlijnen volledig geïmplementeerd te hebben. 46 procent maakt geen gebruik van de OESO-richtlijnen of is er zelfs niet mee bekend. De bestaande beleidsinstrumenten die de minister aanhaalt (de IMVO-convenanten, de Transparantiebenchmark en de EU-transparantierichtlijn⁸) lijken niet toereikend: de convenanten bereiken slechts een beperkte groep bedrijven in een beperkt aantal (sub-)sectoren;⁹ ook de Transparantiebenchmark richt zich op een beperkte groep grote bedrijven en tot slot oordeelde het PBL recent dat de Nederlandse uitvoering van de EU-transparantierichtlijn voor bedrijven nauwelijks tot veranderingen zal leiden.¹⁰

In aanvulling op deze instrumenten dient de overheid daarom op veel meer manieren bedrijven aan te spreken op het onderschrijven en naleven van de OESO-richtlijnen. De MVO-voorwaarden voor ondersteuning van de overheid zijn bijvoorbeeld een instrument waar nog veel verbetering is te behalen door deze voorwaarden strikt en rijksbreed te hanteren (in lijn met de aangenomen motie-Sjoerdsma¹¹). Op dit moment gelden de MVO-voorwaarden in de praktijk slechts voor een deel van de handelsmissies en subsidiekanalen en lijkt de screening van ondersteunde bedrijven beperkt.¹² Daarnaast zouden ambassades en economisch attachés (actielijn 3 in de Handelsagenda) actief betrokken moeten worden in het behalen van de doelstelling. Het ministerie dient voldoende middelen en tijd beschikbaar te stellen voor het behalen van dit beleidsdoel.

Over bovengenoemde beleidsinstrumenten en andere elementen van het handelsbeleid publiceerde het MVO Platform eerder al dit [statement](#).

Wij geven graag een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Suzan van der Meij
Coördinator MVO Platform (06-12271726)

⁷ De [Transparantiebenchmark](#) (2017) is bijvoorbeeld grotendeels gebaseerd op 'self-assessments' die bedrijven zelf invullen.

⁸ Zie de [brief](#) van de minister over de uitvoering van moties IMVO, 2 juli 2018, Kamerstuk 26 485-291.

⁹ Het MVO Platform publiceerde een [overzicht](#) van de dekking van de risicosectoren door de convenanten.

¹⁰ [PBL](#) (2018), *Transparantie Verplicht*.

¹¹ Volgens de [motie-Sjoerdsma](#) (2013, Kamerstuk 26 485-171) komen bedrijven rijksbreed alleen in aanmerking voor overheidssteun indien zij conform de OESO-richtlijnen opereren.

¹² Zie bijvoorbeeld [deze brief](#) van het MVO Platform over MVO en economische missies.